

NOTA

Onderwerp	Reactie op consultatie "Omzetting van de artikelen 1,15en 16 van de vierde Elektriciteitsrichtlijn en van de artikelen 21 en 22 van de herschikte Richtlijn Hernieuwbare energiebronnen, inzake de actieve afnemers, het zelfverbruik van hernieuwbare energie en de energiegemeenschappen
Projectcode	119074
Status	Definitief
Datum	24 januari 2020
Referentie	119074/01
Auteur(s)	ir. Arn Jonkers
Gecontroleerd door	ir. Roeland Van Muylder, ing. Lenn Coussement
Goedgekeurd door	Tervia's, Quares, Bouwbedrijf Dethier en Jade Synergies
Bijlage(n)	-
Aan	VREG
Kopie	Tervia's, Quares, Bouwbedrijf Dethier en Jade Synergies

1 CONTEXT

De VREG houdt een consultatie¹ over de omzetting van de Europese bepalingen rond actieve verbruikers, collectief zelfverbruik en (hernieuwbare) energiegemeenschappen, in kader van de omzetting van de vierde Elektriciteitslijn en de herschikte Richtlijn Hernieuwbare energiebronnen dewelke respectievelijk tegen 31 december 2020 en eind 30 juni 2021 door de lidstaten dienen omgezet te zijn.

Deze energieconcepten creëren belangrijke opportuniteiten inzake productie en het delen van hernieuwbare energie voor ontwikkelaars van residentiële projecten en industrieparken. Verschillende projectontwikkelaars wensten dan ook te reageren op het consultatiedocument. Witteveen+Bos organiseerde een sessie, om de gezamenlijke visie van de sector te bepalen, met deze nota als eindresultaat.

In deze nota geven de participerende projectontwikkelaars (verder genoemd "de ondertekenaars") hun visie en antwoord op de vragen die onderdeel vormen van het consultatiedocument. Hiermee wensen zij een actieve en constructieve bijdrage te leveren aan het debat.

2 ANTWOORDEN OP CONSULTATIERONDE

2.1 Collectief eigenverbruik en territoriale afbakening

Definitie gebouw

Het omzettingsvoorstel bevat een definitie voor het concept "gezamenlijke actieve afnemers", gebaseerd op art. punt 15 van de herschikte Richtlijn Hernieuwbare Energiebronnen. Deze definitie bevat eveneens een

¹ <https://www.vreg.be/nl/document/cons-2019-05>

zekere territoriale afbakening van de actieradius van de "gezamenlijke actieve afnemers", waarbij alle deelnemers dienen gevestigd te zijn in hetzelfde gebouw.

De ondertekenaars zijn van mening dat er een definitie voor "gebouw" dient geformuleerd te worden, om interpretatieproblemen te vermijden. Hierbij wordt opgemerkt dat deze definitie bij voorkeur wordt gebaseerd op fysieke kenmerken (fysieke verbinding van ruimtes) en niet op juridische kenmerken, zoals kadastrale percelen of deelname aan dezelfde VME (vereniging van mede-eigenaars).

Hierbij worden twee mogelijke pistes voorgesteld:

- Definitie 1: het concept voor "gezamenlijk actieve afnemers" is van toepassing voor partijen die gevestigd zijn onder één fysiek dak, dus met een gezamenlijke dakconstructie.
- Definitie 2: men hanteert de brandtechnische definitie voor een gebouw als referentie.

Verder wensen de ondertekenaars ook te benadrukken dat het concept voor "gezamenlijke actieve afnemers" niet enkel beperkt wordt tot appartementsgebouwen en andere residentiële projecten, maar dat dit concept ook kan worden toegepast op industriële projecten waarbij er sprake is van één gezamenlijke dakconstructie, zoals bijvoorbeeld kmo-units of multi tenant gebouw.

Elektrisch vermogen hernieuwbare energie bij installaties van meer dan 30 kW

De ondertekenaars wensen te benadrukken dat het opnemen van een limiet of evenredige tarieven vanaf een elektrisch vermogen van meer dan 30 kWp op het concept "gezamenlijke actieve afnemers" (art. 21, §3.b)) zal leiden tot beperkingen op de toepassing op dit concept voor grote (appartements)gebouwen. Dit zal ertoe leiden dat het maximaal potentieel aan hernieuwbare energie onderbenut blijft wanneer er technische mogelijkheden zijn om meer hernieuwbare energie te produceren dan 30 kWp. De ondertekenaars stellen dan ook voor om de voorgestelde absolute limiet niet op te nemen in de tariefmodaliteiten.

Een eenvoudig rekenvoorbeeld

Beschouw een middelgroot appartementsgebouw van 4 verdiepingen met in totaal 20 woningen. Rekening houdend met een gemiddeld elektriciteitsverbruik van 3.500 kWh op jaarbasis kent dit gebouw een gemeenschappelijk jaarlijks elektriciteitsverbruik van 70 MWh. Op basis van collectief eigenverbruik is een autoconsumptie van hernieuwbare energie uit een PV-installatie mogelijk van 60% waardoor er behoefte is aan een groene stroom productie van 42MWh per jaar ofwel een PV-installatie met een omvormervermogen van ca. 44kWp.

Met een PV-installatie van 30 kWp kan maximaal ca. 28,5 MWh hernieuwbare energie per jaar geproduceerd worden. Bijgevolg zal slechts 65% van het potentieel aan hernieuwbare energie worden benut voor deze case, indien de bewoners extra kosten voor een installatie van meer dan 30 kWp wil vermijden. Ofwel zal in de praktijk de installatie opgedeeld worden in twee kleinere installaties met een vermogen van dan 30kWp, hetgeen zal leiden tot een suboptimale oplossing met een hoger materiaalverbruik en hogere kosten.

2.2 Nabijheidsvereiste hernieuwbare energiegemeenschap

Bij de vorming van een hernieuwbare energiegemeenschap, dienen de leden van de gemeenschap in de nabijheid te zijn van de hernieuwbare energieprojecten. Vanuit de Europese richtlijnen worden er echter geen duidelijke criteria gegeven om deze nabijheidseis in te vullen.

De ondertekenaars adviseren dat men de nabijheidseis enkel dient te beperken tot het gebied waarbinnen de tariefcommissie invloed heeft, bijgevolg dus Vlaanderen.

Het tariefsysteem zou automatisch hernieuwbare energiegemeenschappen moeten belonen waarbij de leden van de gemeenschap zich zeer nabij de hernieuwbare energiebronnen bevinden, omdat zij gezamenlijk een grotere impact kunnen hebben op het lokale distributienet. Hierbij wordt echter opgemerkt dat de tarifiering geen onderdeel vormt van de huidige consultatieronde, hoewel hun grote impact op het potentieel van de verschillende concepten (zie ook Hoofdstuk 3 "Impact tarifiering").

2.3 Grensoverschrijdende deelname aan hernieuwbare energiegemeenschap

De VREG stelt specifiek de vraag of grensoverschrijdende deelname aan (hernieuwbare) energiegemeenschappen mogelijk moet zijn. De ondertekenaars zijn van mening dat een grensoverschrijdende deelname in een eerste instantie te complex is, vanwege het verschil in regelgeving, tarifiering enzovoort. Dit aspect hoeft niet expliciet opgenomen te worden, echter hoeft niet ook niet uitgesloten te worden.

2.4 Samenwerkingsverbanden die niet voldoen aan de hernieuwbare energiegemeenschap

In de Europese definitie van (hernieuwbare) energiegemeenschap, is er een duidelijke afbakening van de actoren die kunnen deelnemen aan de gemeenschap en die kunnen instaan voor het beheer van de gemeenschap. Binnen de consultatie stelt VREG concreet de vraag of ook aan andere samenwerkingsverbanden, die niet strikt voldoen aan de EU-richtlijnen voor (hernieuwbare) energiegemeenschap, dezelfde rechten toe te kennen.

Grote ondernemingen, energieproducenten en -leveranciers kunnen binnen de huidige richtlijnen niet opgenomen worden in het beheer (zeggenschap) van de (hernieuwbare) energiegemeenschap. Participatie van deze partijen aan een (hernieuwbare) energiegemeenschap creëert echter heel wat extra opportuniteiten en voordelen, gezien de complementariteit van het verbruiksprofiel van grote ondernemingen met deze van kmo's en residentiële verbruikers en de extra mogelijkheden om hernieuwbare energieproductie-installaties te realiseren. Bovendien merken de ondertekenaars op dat er steeds meer gemixte projecten worden gerealiseerd, waarbij grote ondernemingen, kmo's en residentiële ontwikkelingen zich op één site vestigen. De ondertekenaars vinden dan ook dat er een bijkomend concept dient toegevoegd te worden die de deelname en zeggenschap van grote ondernemingen in een energiegemeenschap mogelijk maakt.

Er werd opgemerkt dat deze grote onderneming of energieproducent geen dominante en/of blokkerende positie mag kunnen nemen in het beheer van de energiegemeenschap. Dit kan echter opgelost worden door een "governance" structuur te voorzien binnen de gemeenschap, waarbij bijvoorbeeld elke participerende partij één stem heeft.

2.5 Beheer van het elektriciteitsdistributienet van de hernieuwbare energiegemeenschap

De Vierde Elektriciteitsrichtlijn maakt melding van het recht om het elektriciteitsdistributienet binnen de gemeenschap zelf te beheren. Binnen de consultatie wordt de vraag gesteld of de mogelijkheid tot het beheer van het distributienet binnen de gemeenschap dient opgenomen te worden in de nieuwe regelgeving.

De ondertekenaars zijn van mening dat het recht om het elektriciteitsdistributienet binnen de gemeenschap te beheren, behouden dient te blijven bij de omzetting van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn. De modaliteiten en verantwoordelijkheden dienen duidelijk gedefinieerd te worden bij deze omzetting.

2.6 Meldingsplicht energiegemeenschappen

In het voorliggende omzettingsvoorstel wordt een meldingsprocedure voorzien voor (hernieuwbare) energiegemeenschappen, waarbij de Vlaamse Regering instaat voor de bepaling van de meldingswijze, meldingstermijn enzovoort.

Er dient een duidelijk kader gecreëerd te worden voor de oprichting en erkenning van (hernieuwbare) energiegemeenschappen. De ondertekenaars vinden het een toegevoegde waarde als er naast een meldingsplicht, ook een erkenning/label wordt voorzien voor (hernieuwbare) energiegemeenschappen. Dit label/erkenning kan toegekend worden na een eenvoudige controle, bijvoorbeeld op basis van automatische uitlezing van de (digitale) meters.

Belangrijke aanvulling hierbij is wel dat de meldingsplicht en de erkenningsprocedure voor (hernieuwbare) energiegemeenschappen kan met een minimum aan administratie en procedures.

Aanvullend zou men ook bijkomende parameters kunnen monitoren (bv. via de geïnstalleerde meters) tijdens de exploitatie van de energiegemeenschappen, zodat deze input gebruik kan worden voor optimaal netbeheer.

2.7 Algemene modaliteiten met betrekking tot zelfverbruik

Allocatiemethode

In het kader van de algemene modaliteiten rond zelfverbruik, dient er een allocatiemethode toegepast te worden om de geproduceerde stroom te verdelen over de "gezamenlijke actieve afnemers" of de leden van de "hernieuwbare energiegemeenschap". Deze allocatiemethodologie zou worden opgenomen in de technische reglementen van de VREG.

De ondertekenaars wijzen erop dat de meeste opportuniteiten gecreëerd worden bij een liberale benadering van het allocatieprincipe, met andere woorden, dat het allocatieprincipe wordt bepaald en vastgelegd op basis van een consensus binnen de gemeenschap. Dit laat zowel een gelijke verdeling als een variabel verdeling over de leden van de gemeenschap toe. Een belangrijke randvoorwaarde is dat het allocatieprincipe transparant is. De allocatie kan zowel door de beheerders Fluvius worden uitgevoerd.

Aspect opslag grijze stroom

Omtrent het aspect van opslag van grijze energie menen de ondertekenaars dat dit minder en minder van toepassing wordt bij toename van het aandeel groene energie binnen de Vlaamse energiemix. Dit aspect is dus minder relevant bij de omzetting van de Europese richtlijnen.

3 IMPACT TARIFERING

Ten slotte wensen de ondertekenaars te benadrukken dat het moeilijk is om een debat te houden over bovengenoemde energieconcepten, zonder de implicaties hiervan op de tarieven te kennen. Het debat over de tarieven zou samen gevoerd dienen te worden met dit debat over de energieconcepten, aangezien beiden in de praktijk onlosmakelijk met elkaar verbonden zullen zijn. De ondertekenaars vragen de VREG dan ook om spoed te zetten achter het uitwerken van een voorstel voor de tarifiering, zodat het volledige debat opgestart kan worden.

Opgemaakt te Antwerpen op 24 januari 2020

In opdracht van in hoofding genoemde bedrijven